

Pět způsobů, jak Japonsko mohlo vyhrát druhou světovou válku

NI nationalinterest.org/feature/five-ways-japan-could-have-won-world-war-ii-10870

12. července 2014

Poznámka redakce : Podívejte se *prosím na naše další články o „Pěti způsobech“, včetně: Pět způsobů, jak mohl den D být katastrofou a Pět způsobů, jak stále může dojít k jaderné válce .*

Přiznejme si to. Imperiální Japonsko nemělo téměř žádnou šanci vyhrát boj až do konce proti Spojeným státům. Řešení a zdroje vysvětlují proč. Dokud Američané nepřestávali chvět a požadovali, aby jejich vůdci usilovali o úplné vítězství, měl Washington mandát přeměnit obrovský průmyslový potenciál republiky na prakticky nezastavitelnou armádu lodí, letadel a výzbroje. Takový fyzický nesoulad byl prostě příliš velký na to, aby ostrovní stát Japonsko – s ekonomikou zhruba jedné desetiny velikosti Ameriky – překonal.

Kvantita má svou vlastní kvalitu. Žádné množství vůle nebo bojové virtuozity nemůže překonat příliš vychýlený nepoměr v počtu. Tokio po Pearl Harboru hledělo té situaci do tváře.

Takže Japonsko nikdy nemohlo rozdrtit americké námořní síly v Pacifiku a uložit Washingtonu podmínky. To neznamená, že nemohl vyhrát druhou světovou válku. Zní to neintuitivně, že? Ale slabí někdy vyhrávají. Jak vypráví strategický mudrc Carl von Clausewitz, historie poskytuje četné případy, kdy si slabí prosadili cestu. Clausewitz poznamenává, že někdy dává smysl, aby menší uchazeč

zahájil boj. Pokud její vedení vidí sílu jako jediné východisko a pokud linie trendu vypadají nepříznivě – jinými slovy, pokud je právě teď tak dobré, jak je možné – tak proč *nejednat* ?

Existují tři základní způsoby, jak vyhrát války podle velkého Carla. Za prvé, můžete porazit nepřátelské ozbrojené síly a diktovat si podmínky, jaké chcete. Krátce na to, za druhé, můžete od nepřítele vybrat vyšší cenu, než je ochoten zaplatit, aby dosáhl svých cílů. Hodnota, kterou válčící strana přisuzuje svým politickým cílům, určuje, kolik zdrojů je připraven vynaložit ve prospěch těchto cílů a na jak dlouho. Přijímání opatření, která nutí protivníka utratit více životů, výzbroje nebo pokladu, je jedním ze způsobů, jak zvýšit cenu. Natahovat aféru tak, aby časem zaplatil vysoké náklady, je něco jiného. A za třetí, můžete ho odradit tím, že ho přesvědčíte, že své válečné cíle pravděpodobně nesplní.

Nespokojený protivník nebo ten, kdo se brání za cenu války, je poddajný protivník. Uzavře tu nejlepší nabídku, aby vystoupil z té imbroglia.

Pokud by vojenský triumf ležel mimo dosah Tokia, zůstaly v Pacifiku k dispozici druhé dvě metody. Japonští velitelé mohli využívat zdroje a zúžit tak nesoulad sil mezi válčícími stranami. Mohli učinit konflikt pro Ameriku nákladnějším, bolestivějším a delším, čímž by podkopali její odhodlání. Nebo se v první řadě mohli vyhnout probuzení americké zuřivosti k vedení totální války. Tím, že by se vzdali úderu na Havaji, mohli oslabit soupeřovo odhodlání nebo možná soupeře úplně odstrčit.

Sečteno a podtrženo, žádný pravděpodobný mistrovský tah – žádný jediný trik nebo vražedný úder – by Spojené státy neporazil. Japonští velitelé měli spíše přemýšlet a jednat méně takticky a více strategicky. Tím by zvýšili šance Japonska.

Což nás přivádí k Five Ways Japan Could Have Won. Nyní se položky katalogizované níže ani zdaleka nevyklučují. Japonské vedení by zvýšilo své vyhlídky, kdyby je všechny přijalo. A samozřejmě, přijetí některých z těchto opatření by vyžadovalo nadpřirozeně prozíravé vedení. Předvídavost byla předností, na kterou měl kolísavý japonský císař a hašteřící se vojenští vládcí žalostně málo. O tom, zda pro ně bylo možné jednat moudře, lze diskutovat. S těmito upozorněními z cesty, kupředu!

- **Ved'te jednu válku za druhou.** Ochrana nepřátel je nutností i pro ty nejsilnější bojovníky. Pro malé státy s velkými ambicemi je naprosto nezbytné, aby se vyhnuly válce proti všem v dohledu. Uplatňovat disciplínu ve válce bylo obzvláště těžké pro Japonsko, jehož politický systém – bohužel podle vzoru císařského Německa – byl postaven mezi japonskou císařskou armádu a námořnictvo (IJA a IJN), bez jakéhokoli smysluplného civilního politického dohledu. Bez silného císaře se armáda a námořnictvo mohly svobodně oddat své meziútvarové jednorázové převaze a bojovat o vliv a prestiž. IJA vrhla svůj pohled na kontinentální Asii, kde lákala pozemní kampaň v Mandžusku, tehdejší Číně. IJN prosadila námořní kampaň zaměřenou na zdroje v jihovýchodní Asii. Tím, že se v letech 1931 až 1941 poddal těmto opačným impulsům, Japonsko se ve skutečnosti obklopilo nepřáteli z vlastní vůle – napadlo Mandžusko a Čínu, než zaútočilo na imperiální mocnosti v jihovýchodní Asii a nakonec udeřilo na Pearl Harbor. Každý taktik, který stojí za to, vám řekne, že 360stupňová osa ohrožení – hrozby všude kolem – vytváří nebezpečné časy. Tokio si mělo stanovit priority. *Tomožná by* dosáhla některých svých cílů, kdyby postupovala postupně.

- **Poslouchejte Yamamota.** Admirál Isoroku Yamamoto údajně varoval své nadřízené, že Japonsko musí vyhrát rychlé, rozhodné vítězství, aby neprobudilo amerického „spícího obra“ s osudovými následky pro Japonsko. IJN, jak prorokoval Yamamoto, by mohl divoce běžet šest měsíců - možná rok - než Spojené státy shromáždily svou plnou sílu k boji. Během tohoto intervalu Japonsko

potřebovalo omráčit americkou společnost ke kompromisnímu míru - ve skutečnosti rozdělení Pacifiku - a zároveň posílit ostrovní obranný perimetr uzavírající asijsko-pacifická území získaná japonskými zbraněmi. Co kdyby jeho úsilí selhalo? Americký průmysl by vyráběl zbrojení v masivních množstvích, zatímco nová pravidla stanovená podle zákona o námořnictvu dvou oceánů z roku 1940 - ve skutečnosti druhé, objemné americké námořnictvo - by začala přicházet do dějiště. Rovnováha by se nenávratně změnila. Stručně řečeno, Jamamoto varoval vojenské vůdce před „psáním scénářů“ nebo předpokládáním, že nepřítel udělá přesně to, co předvídali. Admirál věděl něco o Spojených státech a rozuměl americkému sklonu vzdorovat předsudkům.

- **Neposlouchej Yamamota.** Pokud admirál Jamamoto poskytl moudrou radu na strategické úrovni, bylo to podezřelé na operační úrovni. Jeho řešením problému latentní materiální převahy USA bylo zaútočit na to, co námořníci považovali za centrum nepřátelské síly – na bitevní flotilu protivníka. Po celá desetiletí si plánovači IJN představovali provádění „záchytných operací“ s cílem zpomalit a oslabit tichomořskou flotilu USA, jak pluje na západ, pravděpodobně k úlevě Filipínských ostrovů. Jakmile letadla a ponorky rozmístěné na odlehlých ostrovech zredukuje tichomořskou flotilu na velikost, bitevní flotila IJN si vynutí rozhodující bitvu. Yamamoto však přesvědčil velitele IJN, aby odhodili záchytné operace ve prospěch náhlého úderu na Pearl Harbor. Ale ve skutečnosti bitevní linie umístěná na Havaji nebyla jádrem americké námořní síly. Rodící se flotila Two-Ocean Navy Act byla. Tím nejlepším, čeho mohl Jamamotův plán dosáhnout, bylo odložit americkou protiofenzívu do roku 1943. Tokiu mohlo být lépe, kdyby se drželo meziválečného plánu, který by zvýšil náklady USA, prodloužil úsilí a potenciálně oslabil americkou vytrvalost.

- **Spíše než rozptýlit zdroje soustředit se.** Stejně jako se zdálo, že japonští představitelé nejsou schopni omezit se na jednu válku za druhou, zdálo se, že nejsou schopni omezit počet aktivních

operací a bojových scén. Nehleďte nic jiného než japonské akce v roce 1942. Úkolové jednotky IJN udeřily do Indického oceánu a zasáhly Pearl Harbor britské východní flotile u Cejlonu. Viděli potřebu podpořit severní křídlo v bitvě o Midway útokem na vzdálené Aleutské ostrovy. A rozšířili vnější obranný perimetr říše – a zaujali k obraně obrovský nový vodní prostor – otevřením sekundárního divadla na Šalamounových ostrovech, v marné snaze přerušit námořní cesty spojující Severní Ameriku s Austrálií. Je povinností slabšího bojovníka, aby si položil otázku, zda jsou zisky ze sekundárních podniků výjimečné, a co riskuje v nejdůležitějších divadlech, než podnikne nová dobrodružství. Japonsko, které mělo méně zdrojů nazbyt, zvýšilo své náklady – více než Spojené státy – svou strategickou nekázní.

- **Vést neomezenou ponorkovou válku.** IJN nevysvětlitelně zapomnělo udělat to, co dala do pohybu americká tichomořská flotila, když byla bitevní loď Row stále v plamenech: uvolnit své podmořské síly k potopení jakékoli lodi, námořní nebo obchodní, která plula pod nepřátelskou vlajkou. V roce 1945 americké lodě roztrhaly ostrovní impérium tím, že přerušily lodní trasy spojující jeho části. Japonské ponorky byly rovnocenné svým protějškům z amerického námořnictva. Velitelé IJN se měli podívat na námořní mapu, pochopit skutečnost, že americké námořní síly musí operovat přes tisíce mil oceánu, aby se jednoduše dostaly do západního Pacifiku, a nařídít velitelům ponorek, aby vytvořili z transpacifických námořních cest zakázané zóny pro americkou lodní dopravu. Je těžké si představit přímočařejší, nákladově efektivnější schéma, podle kterého by si japonské námořnictvo od svého protivníka vymohlo vysokou daň.

James Holmes je profesorem strategie na Naval War College a spoluautorem knihy Rudá hvězda nad Pacifikem , která je součástí Čínské akademie sociálních věd. Názory zde vyjádřené jsou pouze jeho.

